Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ Η ΛΥΣΗ

Δημοσιεύθηκε από kris - 01/08/2010 22:45

---

01 - Κυρ 01/08/2010, tvxsteam

Από τις ηγετικές φυσιογνωμίες της Αριστεράς και του εργατικού κινήματος στη Λατινική Αμερική, ο Χόρχε Αλταμίρα ήρθε πριν από λίγες μέρες στη χώρα μας για να μας μεταφέρει αυτά που έπαθε -και έμαθε ο λαός της Αργεντινής από την κηδεμονία του ΔΝΤ.

Συνέντευξη του Jorge Altamira στο «Ε» της Ελευθεροτυπίας, 18/07/2010

Ο Χόρχε Αλταμίρα (ψευδώνυμο του Χοσέ Σαούλ Βέρμους) είναι από τους ιδρυτές του Εργατικού Κόμματος της Αργεντινής και επανειλημμένα υποψήφιος για την προεδρία της χώρας. Εκδότης από τη δεκαετία του ’60 του περιοδικού «Εργατική Πολιτική», γύρω από το οποίο συσπειρώθηκε ο πυρήνας που αργότερα θα κυοφορούσε το Εργατικό Κόμμα, ο Αλταμίρα έχει περάσει χρόνια στην παρανομία, επιβιώνοντας μέσα από τρεις δικτατορίες.

Ο τροτσκιστής πολιτικός, ως βουλευτής του Μπουένος Άιρες ήταν ο άνθρωπος που εμπνεύστηκε και προώθησε, μετά την κρίση του 2001 και την παύση πληρωμών, τη νομοθεσία που κατοχύρωνε τις εργατικές απαλλοτριώσεις των εγκαταλειμμένων ή χρεοκοπημένων εργοστασίων που καταλήφθηκαν από τους εργαζομένους τους. Διευθυντής του περιοδικού «Υπερασπίζοντας; το μαρξισμό», αρθρογράφος σε σωρεία εναλλακτικών εντύπων και συγγραφέας πολλών βιβλίων, σήμερα θεωρείται -ακόμη και από τους πολιτικούς αντιπάλους του ένας από τους πιο σημαντικούς οικονομικούς και πολιτικούς αναλυτές της Λατινικής Αμερικής.

Η Συνέντευξη

Κυριαρχούσε ο συνδυασμός οικονομικής ύφεσης και δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο εξωτερικός δανεισμός έγινε πολύ ακριβός και η αποπληρωμή του χρέους εξαιρετικά δύσκολη, γιατί συνήθως καλυπτόταν με εξωτερικό δανεισμό. Εφάρμοσαν τη λογική του ΔΝΤ, επιχειρώντας να σώσουν τη συναλλαγματική ισοτιμία με δραστικά μέτρα δημοσιονομικής λιτότητας. Επέβαλαν περικοπές στον προϋπολογισμό, μείωσαν τις συντάξεις, πήραν μέτρα που έπληττταν το εισόδημα των εργαζομένων. Κι όλα αυτά χωρίς καμιά συναίνεση και αθετώντας κατάφωρα τις προεκλογικές τους υποσχέσεις: η νίκη τους συμβόλιζε την αντίθεση στις πολιτικές του παρελθόντος, αλλά διέψευσαν τις προσδοκίες για αλλαγή των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, καθώς ήταν αυτές ακριβώς που εφάρμοσαν. Αυτές οι πολιτικές οδήγησαν σε μεγαλύτερη ύφεση. μικρότερη συγκέντρωση εσόδων, όξυνση των προβλημάτων και μια δίχως προηγούμενο κρίση που έφερε τη χρεοκοπία».

Η περιγραφή δεν αφορά την Ελλάδα του 2010, αλλά την Αργεντινή του 2001 λίγο πριν καταρρεύσει. Κάθε ομοιότητα όμως δεν είναι διόλου συμπτωματική, λέει ο αργεντίνος Χόρχε Αλταμίρα, ένας από τους πιο γνωστούς αριστερούς οικονομικούς αναλυτές της Λατινικής Αμερικής, που έχει γράψει σωρεία άρθρων για την κρίση στην Ελλάδα, προδικάζοντας ότι μ’ αυτές τις πολιτικές η χώρα οδηγείται στη χρεοκοπία.

«Σχηματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται αυτήν τη στιγμή εκεί που βρισκόταν η Αργεντινή έξι μήνες πριν από τη μεγάλη κρίση που ξέσπασε από τις πολιτικές λιτότητας της κυβέρνησης Ντε Λα Ρούα (είχε εκλεγεί, γιατί υποτίθεται ότι εκπροσωπούσε μια διαφορετική πολιτική από του Μένεμ, όπως και ο Γιώργος Παπανδρέου εξελέγη ως αντίπαλον δέος των πολιτικών του κ. Καραμανλή) και οδήγησε στην πτώση της κυβέρνησης και στη μη αποπληρωμή του χρέους. Υπάρχουν αρκετές αναλογίες, αλλά η βασική είναι ότι επιβάλλουν πολιτικές λιτότητας για

να σώσουν τις ισοτιμίες της σχέσης 1:1 μεταξύ πέσο και δολαρίου όσον αφορά εμάς και την αποτροπή της υποτίμησης του ευρώ όσον αφορά εσάς».

Προδιαγράφετε ότι η Ελλάδα θα ακολουθήσει το δρόμο της Αργεντινής και ότι ένα χρεοστάσιο είναι αναπόφευκτο;

«Αν συνεχίσει αυτή η διαδικασία, σαφώς και η Ελλάδα θα υποχρεωθεί να κηρύξει πτώχευση. Οι πολιτικές που επιβλήθηκαν με το μηχανισμό στήριξης επιδεινώνουν το πρόβλημα του χρέους, άρα αυτή η "στήριξη" είναι μάταιη. Το εξωτερικό χρέος δεν μειώνεται στο ελάχιστο και, φυσικά. αν σήμερα δεν έχουν χρήματα για τους συνταξιούχους και τους μισθωτούς, δεν θα έχουν ούτε και αύριο. Γι' αυτό και μειώνουν τους μισθούς και τις συντάξεις Εφαρμόζοντας τις πολιτικές που επιβάλλουν Ε.Ε. και ΔΝΤ η ύφεση θα οξυνθεί και τα έσοδα θα συρρικνωθούν.

»Θέλω να είμαι ξεκάθαρος: είναι ψέματα ότι δίνουν λεφτά στον ελληνικό λαό, οι Έλληνες ακούν για λεφτά αλλά δεν τα βλέπουν, γιατί αυτά δεν πηγαίνουν για να καλύψουν καμιά κοινωνική δαπάνη, πηγαίνουν στις τράπεζες, γαλλικές και νερμανικές. Έτσι όπως μπαίνουν, έτσι και βγαίνουν και δεν αποτελούν καμιά λύση για την Ελλάδα. Λύση είναι η αναγνώριση του ότι είναι αδύνατον να πληρωθεί το χρέος και πρέπει να προχωρήσει στη μη αποπληρωμή του».

Γιατί θεωρείτε τη μη αποπληρωμή του χρέους την καλύτερη λύση;

«Αν παύσει η Ελλάδα να πληρώνει το χρέος, το μόνο που θα κάνει είναι αυτό που γίνεται κατά . κόρον στην καπιταλιστική οικονομία όταν παρουσιάζει ζημιές μια επιχείρηση που αποδείχθηκε μη βιώσιμη. Η Ελλάδα χρεώθηκε κάτω από την πίεση των αμερικανικών και ευρωπαϊκών τραπεζών' οι μπίζνες τους δεν πήγαν καλά και απλώς τώρα θα πρέπει να διαπραγματευθούν τις ζημιές. Το πλεονέκτημα από αυτό είναι ότι η Ελλάδα μπορεί να οναθερμάνει την οικονομική διαδικασία με την παύση πληρωμών, γιατί απελευθερώνεται από μια υποθήκη και έτσι μεταμορφώνεται σε μια αγορά για την παγκόσμια παραγωγή.

Στην περίπτωση της Αργεντινής, μετά την παύση πληρωμών επί τρία χρόνια δεν πληρώθηκε καθόλου χρέος και αυτό το διάστημα αξιοποιήθηκε για να κατευθυνθούν οι πόροι στην ανάπτυξη, αυξήθηκε η ζήτηση και μαζί και η παραγωγή. Είναι μια καπιταλιστική λύση που λειτούργησε προς όφελος του καπιταλισμού».

Η Ελλάδα, ωστόσο, ανήκει στην Ε.Ε. και μια παύση πληρωμών θα μπορούσε να έχει σοβαρό αντίκτυπο στις ευρωπαϊκές οικονομίες.

"Με τη μη πληρωμή του χρέους η Ευρώπη θα πρέπει να εξετάσει την εθνικοποίηση των τραπεζών, από τη στιγμή που οι ελληνικές τράπεζες δεν θα άντεχαν την πίεση εφόσον βρίσκονται ουσιαστικά στα χέρια Γάλλων και Γερμανών. Κι αυτή δεν είναι λύση που πρότεινε κάποιος αριστερός, αλλά ο αμερικανός νομπελίστας οικονομολόνος Πολ Κρούγκμαν και μάλιστα για τις Η ΠΑ, έστω και ως προσωρινή λύση. Οι Γερμανοί, άλλωστε, ήδη εθνικοποίησαν τράπεζες όταν το 2008 κατέρρευσε η Lehman Brothers, και το ίδιο έκαναν και οι Αγγλοι Γιατί αυτοί μπορούν να το κάνουν, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις δικές τους εσωτερικές κρίσεις και οι Έλληνες δεν μπορούν να διεκδικήσουν την εθνικοποίηση των τραπεζών τους αν αυτές αδυνατούν να σηκώσουν το βάρος του χρέους:

»Προσωπικά είμαι υπέρμαχος της οριστικής και αμετάκλητης μη πληρωμής του χρέους και της εθνικοποίησης; των τραπεζών ως μόνιμης λύσης. Πρώτον, γιατί αν δεν ληφθεί ως μόνιμο μέτρο, σε δέκα χρόνια η ιστορία θα επαναληφθεί, θα έχουμε πάλι μια κρίση χρέους και πάλι κατάρρευση των τραπεζών. Και ο δεύτερος λόγος είναι ότι αυτά τα μέτρα επιτρέπουν στο κράτος να παρέμβει ως πολιτική εξουσία και όχι ως χρηματοδότης για να αναδιαρθρώσει την οικονομία, να κατευθύνει πόρους εκεί που πραγματικά έχει ανάγκη ο τόπος Ταυτόχρονα, εγγυάται το αξιόχρεο των τραπεζών

για να πληρώνουν τους καταθέτες γιατί αλλιώς, οι αποταμιευτές θα σηκώσουν τις καταθέσεις τους».

Πολλοί λένε ότι μ' αυτόν τον τρόπο η ελληνική κρίση γίνεται ευρωπαϊκή. εσείς υποστηρίζετε ακριβώς το αντίθετο.

«Το επίκεντρο της κρίσης είναι η Γερμανία: εκεί προκλήθηκε η ρωγμή στο φλοιό και η Ελλάδα δέχεται τώρα τον αντίκτυπο. Η διαδικασία υπερχρέωσης της Ελλάδας, πέραν των δυνατοτήτων της ονταποκρίνεται στην ανάγκη να ευνοηθούν οι επιχειρήσεις της Γερμανίας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ενωση. Αυτοί που έσπρωξαν την Ελλάδα να πάρει κάθε είδους δάνεια για να ωφεληθούν δικές τους επιχειρήσεις, τώρα την κατηγορούν ότι δεν επέδειξε μεγαλύτερη λιτότητα. Πιθανόν η γερμανική κυβέρνηση να θέλει με αυτά τα μέτρα να φτάσει να ασκεί ένα καθεστώς προτεκτοράτου στο σύνολο των δημοσιονομικών πολλών χωρών, αλλά δεν νομίζω ότι θα προλάβει χρονικά ούτε ότι έχει τκ προϋποθέσεις πλέον να το επιβάλει, γιατί υπάρχει ένα πνεύμα αντίστασης των λαών της Ευρώπης, κάτι που δυσχεραίνει σοβαρά την εφαρμονή αυτών των πολιτικών. Το γενονός ότι η Ε. Ε. δεν διευκολύνει μια αναδιάρθρωση του χρέους χωρίς πτώχευση δείχνει ότι τη βασική ευθύνη για την ελληνική κρίση δεν την έχουν οι Έλληνες. Ούτε τα δημοσιονομικά ελλείμματα, ούτε το δημόσιο χρέος της Ελλάδας, ούτε τίποτε απ' όσα καταλογίζουν στη χώρα ευθύνεται κατά κύριο λόγο για την κρίση.

»Το θεμελιώδες στοιχείο της κρίσης είναι οι πιστωτές, που βρίσκονται σε πολύ αδύναμη θέση και δεν μπορούν να ανεχτούν έστω μία αναδιάρθρωση. Και θέλω να τονίσω ότι αναδιάρθρωση, επαναδιαπραγμάτευση, ακόμη και παύση πληρωμών χρεών είναι μηχανισμοί καθαρά καπιταλιστικοί. Ο καπιταλισμός δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτές τις διαδικασίες, όπως αποδεικνύει η εμπορική πρακτική. Καθημερινά μη βιώσιμες επιχειρήσεις συμφωνούν με τους πιστωτές τους διευκολύνσεις, ρυθμίσεις μειώσεις και αυτό λειτουργεί επίσης και προς όφελος των πιστωτών.

»το γεγονός ότι η Ε. Ε. μπλοκάρει όχι ένα επαναστατικό ή αριστερό μέτρο, αλλά τη σωστή λειτουργία του καπιταλισμού, μη αποδεχόμενη να επαναδιαπραγματευθεί η Ελλάδα το χρέος της καταδεικνύει ποιος εν τέλει έχει το πρόβλημα. Οι γαλλικές και γερμανικές τράπεζες έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους σημαντικό τμήμα του ελληνικού χρέους, αλλά αυτές οι τράπεζες είναι υπό χρεοκοπία και αν κάποιος δεν τις πληρώσει θα πρέπει να κηρύξουν πτώχευση».

Οργή των απελπισμένων στους δρόμους, «ντου» των εξαθλιωμένων στα σούπερ μάρκετ του Μπουένος Αϊρες. Εικόνες από τη χρεοκοπημένη Αργεντινής, αρχές της δεκαετίας. θα τις δούμε κι εμείς στο άμεσο μέλλον; Εξαρτάται από το δρόμο που θα διαλέξουμε. Να σώσουμε ταυς δανειστές μας ή τον εαυτό μας ... ελληνική κρίση γίνεται ευρωπαϊκή.

Γράψατε προ δύο μηνών ότι μπορεί να μεθοδεύεται μια παράδοξη λύση μερικής αποχώρησης της Ελλάδας από το ευρώ …

«Αν η Ελλάδα αποχωρούσε από το ευρώ, θα υπήρχε τεράστια κερδοσκοπία εκ βάρος της Ισπανίας, γεγονός που θα υποχρέωνε και αυτήν τη χώρα να αποχωρήσει επίσης; από το ευρώ. Αυτό, όμως, θα σήμαινε και το τέλος του ευρώ. Η στάση, λοιπόν, της Γερμανίας απέναντι στη χρεοκοπία της Ελλάδας εξαρτάται από τον αντίκτυπο που θα έχει στο ευρώ.

»Εχει ενδιαφέρον μια επισήμανση του Οτμαρ Ισισνγκ. πρώην διευθυντή της Ευρωπαϊκής κεντρικής Τράπεζας, ο οποίος έγραψε ότι θα έπρεπε να βρεθεί ένας μηχανισμός ώστε η Ελλάδα να μπορεί να βγει από το ευρώ και να κάνει υποτίμηση χωρίς να χρειαστεί να εγκαταλείψει την ευρωζώνη. Όποιοι φαντάζονται ότι αυτό δεν είναι δυνατόν, μπορούν κάλλιστα να ανατρέξουν στην εμπειρία της Αργεντινής. Οταν μετά την πτώση του Ντε Λα Ρούα ανέλαβε για μια εβδομάδα ο Ροντρίγκες Σάα, οι συνεργάτες του επιχείρησαν να δημιουργήσουν ένα δεύτερο νόμισμα, το πατακόν, που θα

απευθυνόταν στην εσωτερική αγορά και θα μπορούσε να υποτιμηθεί, ενώ όλες οι εξωτερικές συναλλαγές θα συνέχιζαν να γίνονταν με τη σταθερή ισοτιμία τού ένα προς ένα μεταξύ πέσο και δολαρίου».

Ακούγεται παρατραβηγμένο αυτό το σενάριο, αντίθετα με την έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ, που αποτελεί μάλιστα και πρόταση κάποιων αριστερών οργανώσεων.

«Δεν είμαι κατά της εξόδου, αλλά δεν πιστεύω ότι είναι λύση σ' αυτήν τη συγκυρία, γιατί -με μια κυβέρνηση που παίρνει αντιλαϊκά μέτρα η επιστροφή στη δραχμή και η υποτίμησή της θα αποτελέσει θανάσιμο πλήγμα για τους εργαζομένους. Σας μιλώ εκ πείρας: τίποτε από όσα κάνουν σήμερα δεν μπορεί να συγκριθεί με τον αντίκτυπο που θα έχει στον ελληνικό λαό η υποτίμηση. Μόνο μια λαϊκή κυβέρνηση θα μπορούσε να προστατεύσει τον κόσμο, αυξάνοντας τους μισθούς κατά το ποσό της υποτίμησης και αυξάνοντας κατά το ίδιο ή και περισσότερο ποσοστό τη φορολογία του κεφαλαίου. Αλλιώς, οι εργαζόμενοι θα χάσουν πολλά περισσότερα, ενώ οι τιμές θα εκτιναχθούν στα ύψη.

»Αυτή είναι η προϋπόθεση για την έξοδο από την ευρωζώνη, γιατί αλλιώς στο όνομα της εθνικής κυριαρχίας θα κάνουν μια υποτίμηση που θα βυθίσει το λαό σε βαθιά μιζέρια, όπως έγινε στην Αργεντινή μετά την υποτίμηση του 2002, όταν αυξήθηκε πρωτόγνωρα η φτώχεια που έκανε πολλούς ανθρώπους να ανοίγουν τα σπίτια τους και να προσφέρουν στέγη και φαγητό σε όσους τα έχασαν όλα».

Ηταν η εποχή που στην Αργεντινή εγκαινιάστηκαν εναλλακτικές μορφές οικονομίας, όπως τα δίκτυα συναλλαγών χωρίς χρήματα, που έχουν κάνει δειλή εμφάνιση και στην Ελλάδα.

«Τότε στήθηκε ένα δίκτυο όπου πολίτες αντάλλασσαν ό,τι τους περίσσευε με ό,τι τους ήταν χρήσιμο, χωρίς να καταφεύγουν σε μεσάζοντες και χρήμα. Ωστόσο, καθώς, είναι δύσκολο να ταιριάξουν αυτόματα οι ανάγκες των πολιτών και οι αξίες των προσφερόμενων αγαθών, η ανταλλαγή άρχισε να γίνεται με κουπόνια, σαν ένα εσωτερικό νόμισμα. Αλλά, πέραν του ότι δεν έλειψαν και οι απάτες με τα κουπόνια και ότι αυτού του είδους η ανταλλαγή είναι περιορισμένη, πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι: πρόκειται για πρωτοβουλία που υπαγορεύτηκε από τη μιζέρια και την οποία μερίδα της Αριστερά της θέλησε να μετατρέψει σε σοσιαλιστική ουτοπία. Δεν πιστεύω ότι πρέπει να γενικευτούν τέτοιες πρωτοβουλίες, γιατί τελικά ο κόσμος θα προτιμήσει τον καπιταλισμό».

Ποιο είναι το σημαντικότερο μάθημα που σας δίδαξε η κρίση στην Αργεντινή και θα ήταν χρήσιμο για μας;

«Το πιο σημαντικό μάθημα είναι ότι πάτε στη χρεοκοπία. Για να το πω παραστατικά: είστε στον Ιούνιο του 2001, όταν όλοι στην Αργεντινή επεξεργάζονταν σχέδια για να αποτραπεί η χρεοκοπία και η κυβέρνηση έλεγε ότι με το νέο δάνειο θα σωθούμε. Έξη μήνες μετά ήρθε η χρεοκοπία. Αυτό που συμβαίνει στην Ελλάδα είναι ότι -καθώς αν χρεοκοπήσει, χρεοκοπούν οι τράπεζες-επιδιώκουν να απομακρύνουν τον κίνδυνο χρεοκοπίας των τραπεζών. Ευρωπαϊκή Ενωση και ΔΝΤ δίνουν στην Ελλάδα τα λεφτά, η Ελλάδα τα δίνει στις τράπεζες, και οι τράπεζες τα βγάζουν έξω. Σε λίγους μήνες, όταν θα έχει ολοκληρωθεί ο κύκλος και οι τράπεζες θα έχουν διασφαλιστεί, η Ελλάδα θα κηρύξει χρεοκοπία. Πιστεύω ότι αυτό πρέπει να σταματήσει τώρα, κηρύσσοντας παύση πληρωμής του χρέους.

Συνέντευξη: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΝΤΖΟΥ (pantzou@enet.gr)
Φωτογραφία: ΛΕΩΝ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ldimako@fnet.gr)
Βαθμολογία:
0

==========